

<https://printo.it/pediatric-rheumatology/HR/intro>

Lajmski artritis

Verzija 2016

1. ŠTO JE LAJMSKI ARTRITIS?

1.1 Što je to?

Lajmski artritis jedna je od bolesti uzrokovanih bakterijom *Borrelia burgdorferi* (Lajmska borelijoza) koja se prenosi ubodom krpelja, uključujući *Ixodes ricinus*.

Koža, središnji živčani sustav, srce, oko i drugi organi "mete" su infekcije *Borrelia burgdorferi* a u većini slučajeva Lajmskog artritisa, zglobovi su jedina zahvaćena mjesta. Ipak, može postojati podatak o zahvaćenosti kože u obliku migrirajućeg eritema, crvenog osipa na mjestu uboda koji se širi.

Rijetko, neliječeni slučajevi Lajmskog artritisa mogu dovesti do infekcije središnjeg živčanog sustava.

1.2 Koliko je čest?

Samo manji broj djece s artritismom ima Lajmski artritis. Ipak, čini se da je u Europi Lajmski artritis vjerojatno najčešći artritis u djece i adolescenata nakon bakterijskog. Rijetko se javlja prije četvrte godine života i stoga je primarno bolest djece školskog uzrasta.

Javlja se u svim dijelovima Europe ali češće u Središnjoj Europi i južnim dijelovima Skandinavije oko Baltičkog mora. Iako prijenos ovisi o ubodu zaraženih krpelja, koji su aktivni od travnja do listopada (ovisno o okolišnoj temperature i vlažnosti) Lajmski artritis može se javiti u bilo koje doba godine zbog varijabilnosti vremena koje treba proći od uboda krpelja do oticanja zgloba.

1.3 Koji su uzroci bolesti?

Uzrok bolesti je bakterija *Borrelia burgdorferi* koja se prenosi ubodom krpelja *Ixodes ricinus*. Većina krpelja nije zaražena i stoga većina uboda krpelja ne dovodi do infekcije, a većina infekcija, ako se u početku manifestiraju kao migrirajući eritem, ne napreduje do kasnijih faza u kojima se javlja Lajmski artritis.

To osobito vrijedi ako je u ranoj fazi, u kojoj se može javiti migrirajući eritem, bio primijenjen antibiotik. Upravo zbog toga se Lajmski artritis, koji je kasna manifestacija bolesti, javlja vrlo rijetko, za razliku od migrirajućeg eritema koji se javlja u 1:1000 djece godišnje.

1.4 Je li nasljedna?

Lajmski artritis je zarazna bolest i nije nasljedna. Međutim, rezistencija bolesti na antibiotsku terapiju povezuje se s određenim genetičkim markerima, ali točan mehanizam navedene predispozicije još uvijek nije poznat.

1.5 Zašto je moje dijete bolesno? Može li se bolest spriječiti?

U Europskim regijama u kojima ima krpelja teško je spriječiti ubod djeteta krpeljem. Međutim, u većini slučajeva uzročnik *Borrelia burgdorferi* ne prenosi se odmah po ubodu krpelja već je potrebno nekoliko sati ili cijeli dan dok bakterija dođe do žlijezda slinovnica krpelja te se kroz slinu izluči u domaćina (npr. čovjeka). Krpelji su na koži domaćina pričvršćeni 3 do 5 dana i hrane se njegovom krvlju. Ako se djeca pregledavaju za krpelje svaku večer u ljetnim mjesecima i ako se otkriveni krpelji odmah uklone, prijenos *Borrelie burgdorferi* je malo vjerojatan. Preventivna terapija antibioticima nakon uboda krpelja se ne preporuča.

No, ako se u ranoj fazi bolesti manifestira migrirajući eritem, potrebna je antibiotska terapija koja će spriječiti daljnje razmnožavanje bakterije te nastanak Lajmskog artritisa. U SAD-u je razvijeno cjepivo protiv jednog soja *Borrelie burgdorferi* ali je povučeno s tržišta zbog ekonomskih razloga. Ovo cjepivo beskorisno je u Europi zbog varijacija sojeva.

1.6 Je li zarazna?

Iako se radi o infektivnoj bolesti, ona nije zarazna (ne može se prenijeti s jednog čovjeka na drugog) budući da se prenosi krpeljem.

1.7 Koji su glavni simptomi?

Najčešći simptomi Lajmskog artritisa su oticanje zgloba uz izljev i ograničenje pokreta u zahvaćenom zglobu ili zglobovima. Često se dogodi da uz veliku oteklinu zgloba bol bude slaba ili je nema. Najčešće zahvaćeni zglob je koljeno, iako mogu biti zahvaćeni i drugi velik pa čak i mali zglobovi. Rijetko se dogodi da koljeno nije uopće zahvaćeno: 2/3 slučajeva prezentira se kao monoartritis koljena. U više od 95% slučajeva radi se o oligoartikularnom obliku bolesti (4 ili manje zglobova) u kojem nakon nekog vremena jedini zglob zahvaćen upalom bude koljeno. Također, u 2/3 slučajeva radi se o ponavljajućem artritisu (artritis se pojavi nakon nekoliko dana ili tjedana u istom zglobu u kojem je prethodno spontano došlo do poboljšanja).

Učestalost i vrijeme trajanja epizoda upale u zglobu obično se vremenom smanjuje, iako u nekim slučajevima upala može postati kronična. Također, postoje i rijetki slučajevi u kojima je od početka artritis prisutan dulje vrijeme (3 mjeseca i dulje).

1.8 Je li bolest ista u svakog djeteta?

Ne. Bolest može biti akutna (ako se radi o jednoj epizodi artritisa), epizodična ili kronična. Čini se da se akutni oblik bolesti češće javlja u mlađe djece, a kronični oblik češće u adolescenata.

1.9 Je li bolest u djece različita od bolesti u odraslih?

Bolest je slična u djece i odraslih. Ipak, u djece se artritis može javiti češće nego u odraslih. No, što je dijete mlađe, tijek bolesti je brži i veća je vjerojatnost uspješnog provođenja antibiotske terapije.